

مستطابق

در سعادتده باب عالی جوارنده
داره مخصوصه
محل اداره:

خطار:

مسکونه موافق آثار جدیدیه مع المنوبه
قبول اولیور
درج ایدیلین آثار اعاده اولیور

۱۳۲۶

دیه، فلسفه، علوم، حقوق، ادبیات و سیاسیات و باطال صحرک سیاسی و کرم اجتماعی و مدنی احوال و شئون اسلامیه و بحث ایدر و هفته ده بر نشر انور.

آبونه بدلی

صاحب و مؤسسلری:

در سعادتده نسخه سی ۵۰ پاره در

ابوالعلا زین العابدین - ح. اشرف ادیب

سنه لکی

تاریخ تأسیسی

قبیله دن مقوا بورو ایله کوندریلیرسه سنوی

۲۰ غروش فضله آلیر

۱۰ تموز ۳۲۴

ممالک عثمانیه ایچون	۸۰	۴۰	غروش
روسیه	۶۰	۳۰	روبله
سائر ممالک اجنبیه	۱۷	۹	فرانق

عدد: ۷۸

۲۱ صفر الحیر ۳۲۸ پنجشنبه ۱۸ شباط ۳۲۵

اوچنجی جلد

تاریخ اسلامیت

نام مستعار به درفتور «دیزی» نك زكجیه منبرهم رساله سنه

قارشی ربه

— ۷ —

رسول اکرم افندمن حضرت تلمینک فی الحقیقه، امی اولوب هیچ کیمسه دن شفاهاً تلقی معلوماتده بولمادقلری صورت قطعیده ثابت اولونجه تبلیغ قرآن و تأسیس شریعتیه موفقیقلری آرتق من عندالله مرسل و تأییدات صمدانیه ایله مبدل اولمندن باشقه عطف اولنه حق بر جهت قالمیور. بو بابده دها زیاده اطمینان تحصیلی ایچون طوق بشری فوقده، مرتبه اعجازه بالغ بولونان بلاغت قرآنییه ده دوشونمیلیز.

چونکه اول حضرت عهد جلیلارنده موجود بلغای عربک اک برنجی مدار فخر و مباحاتلری اولان نظم و نثر، انشا و خطابت ایله اصلاً اشتغال بیورمالمش، اولر ایله مسابقه رغبت ایدرک صنایع کلامیه نك هیچ برنده حائز اشتهار اولمالمش. حتی او زمانلرده غایت معروف برانجمن دانش حکمنده اولان سوق عکاظ کبی مشهرلرده نادرأ کورلمشلردی. قبل النبوه تلفظ بیوردقلری کلمات ایچنده درجه نهاییده حائز بلاغت عد اولنه حق بر کلام شریفلری مروی دکدر. بو حالده خارق العاده بر بلاغتی حائز اولان فرقان کریم هانکی قوت و قدرت ایله نشر بیورلدی، اوندک کورولان اسلوب اعجاز کارانه نه سایه ده اختراع ایدیه بیلیردی. او یله بر اسلوب عالی که اولی ایله آخری بیننده بلاغت خارقه اعتباریه ذره قدر فرق بولمایور، هر قسمی اعجازده یکسان اولیور.

انساندن صادر اولان هر کلام ایسه سیاق واحد اوزره اوله میوب

دائماً تدرج طریقله تکامل احرار ایدر، ایلک انشا اولنان کلامه نسبتاً تدرج تامدن صوکر انشا ایدیلن کلاملر دها پارلاق، دها بلیغ اولیور. بو تناسب و اتحاد کلام الهییه خاصدر.

برده بلغای عرب بالذات تنظیر قرآن کریمه قادر اوله مادقلری کبی نبوتدن اول ویا صوکرای کلمات نبویه نك برنجی درمیان ایدرک ایشته بوده مرتبه اعجازه واصلدر، قرآندن فرقی یوقدر، دیسه مدیلر. حالبوکه قرآن کریم تبلیغی هنکامنده رسول اکرم حضرتلری دها زیاده اعتنا اوزره بولمایورلردی.

هر آیت جلیله عقیب وحیده فصل تبلیغ ایدیلیرسه او یله قایلردی، صوکرادن رجوعله بعض کلماتی طرز آخره تحویل ایدلمزدی؛ بعضاً عین زمانده کندی کلمات شریفلری ده درمیان بیورورلردی. فقط آرده کی فرق و تفاوت ینه کون کبی آشکار کورونوردی. شوراسی ده ملاحظه دن دور ایدلمه ملی که اگر قرآن کریم کندی کلامی اولسه یدی قابل تنظیر اولمادیغنی نه صورتله جزم ایدیه بیلیردی؟ جمیع ناسک - ولو یکدیگری نه ظهیر و معین اولسه لر - بر قیصه سورسه بیه نظیره اتیانندن عاجز قاله جقلرینی «قل لئن اجتمعت الانس والجن علی ان یأتوا بمثل هذا القرآن لایأتون بمثله ولو کان الخ» فرموده سبحانه یسنه استناداً جازم بولمسه یدی بوتون بلغای عربیه میدان اوقویه بیلیرمی، حتی «فان لم تفعلوا ولن تفعلوا فاتقوا النار الی و قودها الناس والحجاره» تبلیغات قطعیله کندیلرینی توبیخ و تهدید ایدیه بیلیرمیدی؟ [۱] دعوت الی الله وظائفه ابتدار ایلدیکی هنکامده حول وقوتدن تماماً عاری ایدی. خلق ایسه مألوفلری بولنان عادات و اعتقاداته مفتون.

[۱] اعجاز قرآن مسئله سنک کنه و حقیقتنه واقف اولق آرزو سننده بولنان قارئین رساله حمیده ترجمه سنک جلد اولنه مراجعت ایدیه بیلیرلر. بیکارجه نسخه سی باصیلوب نشر ایدلمشدر.

کوکله دعوت بیوردینی دین جدیدی عداوتله مشحون ایدی. کندیلری کال شدتله اولنرک افکارینی تسفییه، طایدقاری اصنامی تنکیس ایتدی، بوندن طولای او قدر شدانده ملاقی، ته-اجات سفهایه معروض اولدیلر که تثیت الهی به مظهر، جازم نجاح وظفر اولیان بر ذاتک بواحواله قارشی صبر و منتاتی مضمحل، پای عزیم و مقاومتی متزلزل اولماق متصور دکلدی.

وقائع حربیه و سائرده اعدانک ترتیب ایلدکاری اک مدھش مکائدن قتل و استیصال مقصدیله اجرا ایتدکاری ترصنات دسیسه کارانه دن عصمت التبیہ سایه سنده نجات بولدی. «والله یعصمک من الناس» سر جلیلی هر زمان آشکار اولدی. امت و اصحابنه تبلیغ بیوردینی فتح و نصرت، چار اقطار جهانده احراز مکننت و تأسیس خلافت تبشیراتی حرفاً تحقیق ایتیش، احوال غیبیه به متعاق بالجملة اخبارات سنیله آتاری عیناً مشاهده قلند شد.

مثلاً مدت معینه ظرفنده رومک قوم فرسه غلبه سی «سوره روم» ابتدا سنده اخبار بیورلدینی وجهله ظهور ایتشیدی. [۱] خابو که اوصره ده کندیلرینک غایت ضعفی و دشمنلرینک کمال قوتی حسیله روملرک غالبیتی اصلاً مأمول ایدلزدی. رسول اکرم حضرتلری ده مواقع بلادایله احوال وقائع اء بنای حکم ایدن رجال سیاسیه دن دکلدی، تکذیب و استهزایه مدار اوله بیله جک بر حکم اعطاسنه مجبورتی ده یوغیدی. بناء علیه کندی رأی و ملاحظه لرله بویله بر اخبارده بولنش اولملری تصور اولنه ماز، حسب الایجاب وقوع بولان غزوات نبویه نك هربری دلائل النبوه جملة سندن برخارقه یی، بر معجزه عظمایی احتوادن خالی دکلد. مثلاً بدر واحد وقعله لر فرقان کریمده بیان بیورولان یک چوق خوارق محتوی اولدینی کبی احزاب وقعه عظیمه سی ده دنیاده مثلی کورولمه مش برخارقه بدیعه اولوب رسالت احمدیه نك شواهد ساطعه سندن در. حائر

[۱] آیت مذ کوره شویله در «غلبت الروم فی ادنی الارض وهم من بعد غلبهم سیغلبون فی بضع سنین» یعنی دیار عربیه اک یاقین بر محله (جوران جوارنده) روملر قوم فرسه مغلوب اولدیلر. فقط طقوز سنه تمام اولمازدن اول غالب کله جکلرد. (بضع) تعبیری کنایات عددن اولوب ۳ دن طقوزه قدر اولان مراتبه متناولدر. بو آیتک نزولی اوزرینه اهل کتابک غلبه سنه ای نظره باقاییان مکة مشرکارندن ابی بن خلف غلبه مذ کوره یی محال عد ایدرک ابوبکر الصدیق حضرتلرینه ایسترسه ک سننکله مناجیه ایدلم (بحث طوتوشلم) دیدی. اخبار الهیده شبهه سی اولیان مشارالیه در عقب موافقت ایتکله اون دوه اوزرینه اوج سنه مدته مناجیه ایتدیلر. رسول اکرم استخبار ایدنجه «بضع» تعبیرینک طقوزه قدر احتمائی حضرت ابوبکره اخطار ایله مدتی تمید و دوه مقداری تزیید ایتیشی تکلیف ایتدی. بونک اوزرینه طرفین دوه یی یوزه، مدتی طقوزه ابلاغ ایتدیلر.

مدت مذ کوره تمام اولما دن حدیبیه وقعه سی اناسنده قوم فرسک قیصر رومه مغلوبیتی تحقیق ایتسیله ابوبکر حضرتلری دوه لر ای بن خلقک ورته سندن اخذ ایتدی. چونکه کندیشی احد غزوه سنده تلف اولمشیدی. فقط دوه لر رسول اکرمک امریله تصدق ایدلدی. روایت معروضه صحیح اولمغه فقهای حنفیه عندنده دار حربه اجرا اولنان عقود فاسده نك جوازیه دلیل قلمقه در. شافعیه ایسه بو عقدک تحریم قاردن اول وقوعنه استناد ایله جواب ویرلر. بو آیت کریمه اخبار عن الغیبی احتوا سی حسیله دلائل النبوه دن معدوددر. اه (بیضاوی)

اولدینی عنایت صمدانیه یی تذکر ایچون «یا ایها الذین آمنوا اذکروا نعمت الله علیکم اذ جاء تکم جنود فارسنا علیهم ریحاً و جنوداً لم تروها» آیت جلیله سی انزال بیورلمشدر. او هنکامده مشرکلرک کافه سی طوائف یهود ایله بالاتفاق مسلمینی محو و استیصال فکریله مدینه منوره یی جمیع جوانبندن قوشا تمشلر، رسول اکرم حضرتلری ده شهرک اطرافنه آز مدت ظرفنده خندق قازیش و محصور اولدقاری حالده یکریمی کوندن زیاده مقاومتده بولمشلردی. مؤخرأ جناب باری بر کیجه قلوب اعدایه رعب عظیم القاسی و دهشتلی بر روزگار تسلیطی ایله جمعیتلرینی پریشان ایلدی، «و کفی الله المؤمنین القتال» فرموده سبحانیسی و فتنجه مقاتله یه حاجت اولمقسزین مؤمنلر خلاص اولدی.

اسلامیتک-آثار تأییدات ربانیه اولان- بوطاقم پارلاق مظفر یاتی ده دوقتور دوزی کبی اصحاب اعتساف و کابره تصادفه حل ایله تأویله یلته نیورلر، بوضورتله ده کندیلرینی مسخره ایدیورلر. [۲]

سلطان انبیا حضرتلرینک تعلیمیه اشتغال ایتیش بر معلم مخصوص بولمادیقی تحقیق ایتسی اوزرینه بعض مبطلین او ائسانده مکده بولنان یهود و نصارادن استماع و تلقی ایلدیکی معلومات متفرقه دن بر شریعت جدیده تنظیم ایتیش اوله بیله جکفی ادعا ایتمشلردر.

بو ادعانک بطلانی ده ارباب بصیرت نزدنده بالوجوه هویدا در. اولاً: اعلان نبوت ائساننده مکة مکر که ده بولنان اهل کتاب هیئت اجتماعیه ایچنده پست پایه، عادی ایشلرله مشغول جهله عوامدن، اشخاص معدوده دن عبارتدی. بونلرک بر قاجی کوله اولوب قریشلره خدمت ایدر، بر ایکسی ده دمیرجیلک کبی بعض صنایع عادیده بولنوردی. مکده بولندقاری اک نازک زمانلرده رسول اکرم حضرتلرینه نازل اولان آیات قرآنیه نك اهمیتیه ایسه غیر منکردر. بویله اک مهم سیاسی محتوی تبلیغات نبویه نك بوطاقم جهلای ناسدن مسترق اولسنی هانکی عقل سلیم تجویز ایده بیلیر؟

ثانیاً: عرب یهود و نصاراسندن التقاط اولنان معلومات متشتنه شریعت عالیة اسلامیه نك حاوی اولدینی انتظام و متانتی کافل اوله بیلیرمی؟ اسلامیتک مناسی بو نوع شیلردن عبارت فرض اولندقه بداعت عقل ایله بطلانی ثابت اولان خرافات عامیانه دن تماماً عاری قاله بیلمسی نه صورتله توجیه اوله بیلیر؟ «حاشا» اولنرک ادعا ایتدکاری کبی اولسه یدی اوزمانلردن اعتباراً بو کونلره قدر یهود و نصاری بیننده شایع بولنان اعاجیب اساطیردن، مثلاً بیک بار کیر قوتی حائر ما کنه کبی حرکتله جسم بنالری ده ویرمسی، پولاد کبی زنجیرلری قوبارمسی

[۲] وقتا که بر کیجه قیش موسمنده مدینه ده کثیر الوقوع اولدینی اوزره بر فورطنه، بر قاصیرغه قوپدی. روزگار ویغور آتشلرینی سوندوردی، چادرلرینی دوبردی، ابوسفیان «قالدیرک اردو کاهی هله بن کیدیورم» دیبه باغیردی و علی العجله مکة یه عودت ایتدی. قالانی ده اون تعقیب ایتدی. «دوزی» صحیفه ۱۱۴

[ذره قدر عقل و انصافی اولان بر کیسه ممکن دکل بویله برسوز صرف ایده من. هر وقت ظهوری معتاد اولان بر فورطنه عزم تامله، قطعی بر فکرله اجتماع ایتیش لاقل اون بیک کشیدن مرکب بر اردونک انهرام و پریشانیسه اسباب موجه اوله بیلیرمی؟]

ایله برابر کنیدی صاحبزاده و قووع بولان بنده اسیر و ناتوان اولمسی کبی و همیاتی حاوی شمسون غازی قصه سی مثللو باطل افسانه لردن ، مسئله لاهوتیه ده کی اضالیل اعتقادیه دن ، صلب و قتل و تثلیث کبی عزویات سخیفه دن ، حتی جناب حق حضرت ابراهیمی زیارتله قوم لوطه دائر معلومات آلمسی ، بعض انبیا ایله مصارع « کورش » ایتیمی ، عواقب اموری تقدیر ایده میهرک نوع انسانی خلق ایتدیکنه نادم اولمسی قیلندن تورانده مذکور ترهات عجیبه دن خالی قاله بیلیرمیدی . انسان اعتقاد صوابله سوزلرینه قایلدینی کیسه لره علی الاکثر خطالرینه ده اشتراک ایتک امر طبیعیدر .

کذلک مسائل فنییه ده کی غلطیات معروفه دن برشینک قرآن کریمده و یا احادیث صحیحه ده بولمسی ایجاب ایدردی . اوزمانلرجه شایع ، کتب سبویه به منسوب اعتقادلر ایچنده شخص امینک آلدانه جنی خرافات پک چوق ایدی . مثلاً شمسک فلان ذات ایچون بر مدت وقوفی ، ویا برقاج درجه جهت شرقه طوغری رجوعی ادعا اولنیوردی . [کتب سبویه به اسناد اولنان بوفر ضیه نک انشقاق قرمه جزء جلیله سنه قیاسی مع الفارق اولدینی رساله جمیدیه ترجمه سنده مبرهنه ایضاح اولمشدر]

کذلک حیه لره تراب ایله تغذی ایتیمی [۱] ، عدن قطعه سنده شدادک جنت اعلایه نظیره اولمق اوزره بر شهر دلارا بنا ایتیمی و او شهرک الآن کوزدن نهان اوله رق موجود اولمسی معقول کورولوردی . دور فترنده جهلای قومی ایچنده امرار حیات ایدن امی بر ذات دینه عائد مسائل متداوله نک صحیح و فاسدینی تمیزه قادر اوله بیلیرمی که فاسدلرندن تمحاشی ایله تأسیس ایده چکی شرعه یالکز صحیح اولان اقسامی درج ایتسون .

اوصره لرده شیوع بولان خرافات ، منتشر اولان آرای فاسده ایسه او مرتبه به وارمشیدی که اک مدقق عالمر ایچون بیله ایچندن چیقماق قابل اوله مازدی .

ثالثاً : اهل کتابک مکر و تغشیش عادتلرینی بیان ، اولنرک ثمن قلیل مقابله سنده انواع تحریفیات و افترا آتیه جرأت ایتمکده اولدقلرینی جزم ایدن بر ذات اومقوله کیسه لره بیاناتنه اعتماد ، بالخاصه جهلاسندن تلقی ایده چکی پریشان سوزلری محض حق اعتقاد ایدرده من عندالله منزل اولمسی ادعاسنده بولنورمی ؟ مدینه ده بولنان اک بیوک عالمرینی بیله تحمیق ایله کتابلرینک حاوی اولدینی حقائق دینه نرینی فهم و ادراکدن عاجز بولندقلرینی بیان ، و عوام مذهبلرینی جلب و اغفال ایچون نه درلواعمال دسائس ایتدکلرینی اعلان بیوردینی حالده رجحان عقل و عرفانی مسلم انام اولان نبی ذیشان افدیمز اولنرک اقوالنه اعتماد ایتش اوله بیلیرمی ؟

رابعاً : عقلاً و عادتاً قابل اولورمی که امی بر ذات خرافات ایله مخلوط [۱] توراتک « سفر التکوین » قسمنده حیه به خطاباً شویله بر آیت واردرد : « و تراباً تا کلین فی کل ایام حیاتک » حالوکه حیه علی الوام دکل ، اصلاً تراب اکل ایتز .

حکایات اسرائیلیه و سائرینی ترتیبات لائقه و شبهاتی ازاله ایده چک تفصیلات لازمه دن خالی اوله رق آحاد ناسدن استماع صورتیه اخذ و تلقی ایدوبده امتلرک تاریخ حقیقلرینه ، انبیانک صورت دعوتلرینه واقف اولسون و محضاً بو سایه ده ترتیب ازمنه و تعیین امکنه به رعایتله برابر حوادث مهمه نک تفصیلاتی ، ام سالفه نک اعظم رجالی و هر برینک سرگذشت احوالی ذکر و بیان ایده بیلسون . حتی وقائع عظیمه به دائر بعض بلادک موقع جغرافیسنی ده کوسترسون . [فصل که غرق فرعون قصه سنده « فاتبعوهم مشرقین » نظم جللی ایله بحر احمرک مصره نسبتله موقعنه اشارت بیورلمشدر] ، کندیسنه و قومنه بالکلیه بیکنه اولان قصص ماضیه نک بر دانه سنی یازمغه اقتدار بخش اوله حق تلم و دراسنده بولنامش ایکن بینلرنده تقدیم و تأخیر ایقاع ایتیه رک ، حادثاتی بری برینه قائمه رق ترتیب طبیعی اوزره همده مناسبات واقعه یی فوت ایتکسزین یوسف و موسی ، ابراهیم و لوط (ع . م) قصه لری کبی قصص طویله یی سرد و اتیان ایله سون .

اوقووق ، یازمقدن بی بهره عوام ناسدن برینی ملاحظه ایده لم . مثلاً جاهل بر فرانسزله خیلی مدت مصاحبه ده بولنان عادی برتورک ویا عرب اوندن فرانسه تاریخنه متعلق بر آلائی معلومات متفرقه اخذ ایتمکله بزه فرانسز لره تاریخ صحیحی تقریر ایده بیلیرمی ؟ هیچ بر خصوصه غلط و اوهامه قایلدرق اولنرک بالجله آراء و افکارینی ، مبانی معتقداتی ، ادوار سالفه ده کی مشاهیر رجالی و ازمان و مواقعی تعیین ، وقایع بیننده کی ارتباطی محافظه ایله برابر عبرت آله حق اک مهم سرگذشت احوالی ذکر و بیانه قادر اوله بیلیرمی ؟ هیات ، هیات ! قرآن کریم ایسه اولی الاعتباره عبرت و تربیه اجتماعیه تأسیسنده محسناتی باعث حیرت اوله حق درجه ده قصص و احوال سالفینی سرد و اتیانله برابر مناسبت دوشوردکجه عقائد اسلامیه نک دلائل عقلیه سنه هدایت و مخالفینی تبکیت ایده چک بیانات قطعیه به اشارت ایتمکده در . عبادات اسلامیه و اوامر و نواهی قرآنییه نک هریری قلب انسانی تطهیر و نفس و بدنی اصلاح نقطه مهمه سنه متوجه اولوب تماماً مرعی طوتلری سایه سنده احوال دین و دنیا فوق العاده کسب انتظام ایده چکی قابل اشتباه دکلدر .

شریعت اسلامیه یی شرایع سالفیه به مقایسه ایده چکمز فصل مخصوصه تین ایده چکی اوزره جمله سی اصل واحدن تشعب ایدیورسده قبل الاسلام معروض اولدقلری تحریفیات عظیمه سببیه اول درجه تشدت حاصل اولمشیدی که بر امی ذاتک سعی و غیرتی ایله دکل بوتون عقلانک اجتماع و اجتهدایله بیله تعدیل و اصلاح چارده سی بولنه مازدی . یکیدن وحی الهی به احتیاج امر آشکار ایدی .

مناسرتلی اسماعیل حق

مأشیه :

ومن الغرائب ... انتقاد وابطالنه بذل غیرت ایتمکده اولدینمز ساخته تاریخ اسلامیت حقنده تصویر افکار صاحب ابوالضیا بک افندی حضرتلری طرفدارلق ایتک باشلادی . ایکی ماهه قریب مدت ایچنده

غزیه سینه منافع عمومی به عائد یازاجق بر شی بوله میوبده بیلمم نه سائقه ایله هیجان فوق العاده به گرفتار اوله رق او اثر ملغنی حمایه وادیسند کچن کون ایکی صحیفه طولیدیرد حق اوزون بزباش مثاله درج ایتدیردی . ایشته او مقاله عجیبه ده اوله — اثر مزبورک حکومت سینه طرفدن منع اولمسنه یک حرارتلی صورتده اعتراض ایدیور، وکلای دولتی بو منعه سائق اولان قوه معلومه دیاتی قوه مجهوله ! تعیریه اهمیتسز کوستریور ، سبب کافی عد ایده میور .

ثانیاً — اعلان رسمیده عبدالله جودت بکک اثر تألیفی تعیری اولمادی حالده « بواثر اونک تألیفی اولمایوب دوقتور دوزینک تألیفیدر . جودت بک بالانتخاب بونی ترجمه ونشر ایتمکله صاحب اثر عد اولمه ماز » دیور .

ثالثاً — بواثر بر مدققک ، اوچ دارالموم مخبر ومنتسبی اولان مشهور بر تاریخ معلمک همتیه وجود بولمش ، غایت واقفانه و بیطرفانه اوله رق هیچ بر فکر غرضکاری به ، هیچ بر نیت غیر خالصه به ، و قطعا بر فکر تنقید و مؤاخذه به اقتضا ایتمه مک اوزره یازلمش بر اثر کزیندن بشقه بر شی دککش ، حتی کنیدیسی ایکی کجه ظرفده تکمیل کتابی مطالعه ایله بیلمدیکی شیلری هپ اوکرمش .

رابعاً — اصلاً کنیدی اثری عد اولمادی حالده جودت بکک بواثر سایه سنده اجل درجات مشواته نائل اوله جغنی تخمین ایدیورمش . چونکه صرف ملت اسلامیه به بر خدمت دینه ده بولمق مقصدیه بواثر کزینی بالانتخاب ترجمه ونشر ایتمش ایش .

خامساً — ابوالضیابک حضرتلری جودت بکک دیانت و فطانتی بیلمدیکی جهته یالکیز دین اسلام عهیده بولمیه جغه امین ایش . چونکه بر انسان نه قدر حر اولورسه اولورسه اولسون کنیدی دینی تسخیف صد دنده ایراد افکار ایده مزمش . فقط سرد فلسفیاته عموم ادیان حقنده تنقیدات اجرا اولنه یایرمش ، بومعامله مغایر دیانت دککش . سادساً — جودت بک سراپا دین مبین اسلام عهیده ارمسی فرض ایدلیکی حالده بیله محضاً رد و جرحنه تشبث ایده جکله بر زمین تدقیق حاضرله مش اولان بواثرینی ... یوق ، دوقتور دوزینک ترجمه اولنان کتابینی نشر ایتسی سایه سنده « رحمه الله » افندی ایله کاتب چلبی درجه سنده شایان تحیل و لمق اقتضا ایدرمش . چونکه مشارالیهما حضرتانی ده رد نصاری حقنده بویوک همتلر صرف ایتملردر .

جواب

(۱) وکلای دولتی بو خدمت دینه به سائق اولان قوه مجهوله تعیر اولنان باعث قوی هر نه دن عبارت اولورسه اولسون حد ذاتنده غایت عالی و محترم اولدینی بزجه مصدقدر . چونکه کچنلری حسابیه قائمادیغمز حالده بو کون موجود اولان اوچوزاللی ملیون مسلمانلرک دینلرینی ، پیغمبرلرینی ، کتاب مبارک لینی و معزز ، مقدس طائیدقلری بالجله ارکان و شعائر جلیله لینی تا اساسندن هدم و تغییره ، تزییف و تحقیر آلت اتخاذا اولنان بر اثر ملغنی اورته دن قالدیرمق مقام جلیل خلافت اسلامیه نک وکیللری بولان ذوات کرامتک برنجی وظیفه لری اولدینی جای اشتباه دکلدرد . اولر بویله حرکت ایتیه جک اولورلرسه

بوتون ممالک اسلامیه نک هرج و مرج حالته تحول ایده جکینی بیلملر . (۲) ترجمه ونشر ایله وجود بولان بر کتاب مترجم وناشرینک اثری عد اولمیه جغنی ادعایی یک کولنج بر افسانه در . تألیف مؤلفک ، ترجمه مترجمک ، اثری اولدینی آشکاردر . برده مادام که بواثرده جودت یک بوجه ما مؤثر دککش ، نه دن طولای مشواته اخرویه نک اجل درجاته لایق کورولیور ؟ بومعامله ده حدیث نعمه به شیده بشقه ج به غرابت تحکیمیه تشکیل ایدیور .

(۳) دوقتور دوزینک بر قاچ دارالمومه منتسب ، مشهور بر تاریخ معامی اولمسی انتقاد اسلامیت خصوصنده بیطرفلغنی هیچ بر صورته اثبات ایده مز . مادام که کنیدیسی متعصب بر نصرائی کورونیور ، و مادام که بلا موجب دین عالی به قارشی تجاوازا تده بولنیور . هانکی دلیل ایله ، نه درلو قرائن ایله فکر غرضکاری و نیت غیر خالصه دن ، فکر تنقید و مؤاخذه دن عاری اولدینی وجدان منور قبول ایده بیلمر . مسئله نک اصل جان یری ایشته بوراسیدر . حق ایله باطل بونقطه ده سچیلور .

اواثر ملغنی او قویان بر مؤمن موحد دها باش طرفلرنده سید کائنات ، سرور مخلوقات « علیه اکمل النجات » افندی مز حضرتلرینه (حاشا نم حاشا) صرعه وجنون اسنادیه بوتون حالات سینه وحی و رسالتک خیالات باطله عد اولدینی کورورده هانکی وجدانه بیطرفانه یازلدینی قبول ایدر . سوکرا مطالعه به دوام ایدرک بوتون سیر شریفه یی تحریفه آغزه آلمیه جق افترا لری مشاهد ایده جک اولورسه حالامی او اثر مردودک فکر غرضکارانه و سوء مقصدله دکل ، بلکه نیت خالصانه ایله ترجمه ونشر ایدلمش اولمسنه قائل اولور ؟ (۴) کتاب مفسدتک نه مقصدله ترجمه ونشر اولدینی الک بالاسنده کی (افاده مترجم) زیرنده اظهار اولمش در . اوراده مندرجاتک عین حکمت و محض حقیقت اولمسی در میان ایدیارک بالعموم مسلمانلره قبولی توصیه ایدلمش و شاید علمای اسلامیه تزییفه قیام ایدر دیبه مدار انتقاد اوله جق کتب اسلامیه هیچک مرتبه سینه تزییله چالشمش اولدینی حالده ابوالضیابک حضرتلری مترجم متجاسر ایله استدلق علاقه مبجله سیله ینلرنده منعقد حب و موالاته رعایه بوندن بحث ایتیه رک تأویلات بارده به صایبور ، بو قدرله ده قانع اولمدرق ناشر مومی الیه اعظم علمای دین درجه سینه اصعاده چالشیور .

(۵) حقیقت حال بوتون صفحانیله کنیدیسی کوستریوب طورورکن ابراز اولنان حسن شهادتک هیچ حکمی اوله ماز . بالعکس سوء ظن تولیدینه بادی اولور . حتی فقره اخیره ایجه تأمل اولنورسه مع التأسف بو ظن قوت بولیور . چونکه بالجله ادیانی ابطاله ساعی اولان کیمسه بالطبع کنیدی دینه ده ابراز عداوت ایتش اولور . (بویله ملاحظات فلسفیه یرک دینه کچسون) .

(۶) بو قیاسه قارشی « این الثری من الثریا » دیمکدن انسان کنیدی آله میور . (فسبحان الله) دین مبینی اعلایه همت ایدن خادم لرینه هدم و تخریبینه ساعی اولانلر مساوی طوتولیور .

او کرمك عقلمه بيله كله مشیدی . ذاتاً بوسویه دهکی آدم لرك ایمانندن
برشی قازانمایان مسلمانانق طبیعی الحادندن ده اصلاً متأثر اولماز .
انجق سز نه سویلر سه کز سویلکز ، مسلمانانق اساسندن صار صمق ،
رابطه وحدتی قویاروب آتمق مقصد صریحیه یازاش بر اثری ترجمه
ایدن ؛ فقط ظن ایتدیککز ، یا خود ظن ایتدیرمک ایستدیککز کی
« باقیکنز ای مسلمانلر ! یا باخیلر دینکز حقنده نه لر سویلور ! بونلری
کوریکز ، او قویکنز ده اوکا کوره مدافعه ده بولونیکز . . » دینه رک
دکل ، « ای مسلمانلر ! دین دینه صارلایفکنز ماهیتک عقول ایچون ،
افکار ایچون نه مدھش برقید اولدیفنی اکلایکنز . دهانه زمانه قدر
بویله خرافاته اسیر اولوب قاله جقسکز ؟ » ندای تزیفی هر کله سندن
یوکسان بر آدمی مسلمان ، یا خود مسلمانانق محی طایفه معذورم .
چونکه دمین ده عرض ایتشدم یا ! بنده کز ظاهر چییم .

عبدالله جودت افندینک ینه ذات ایلکزدن مروی اولان فطانتنه
کلنجه ، عیب دکل آ بوکاده عظم یامیور : زیرا بوملکتنک سلامتی اکثریت
مطلقه نی تشکیل ایدن مسلم عنصرلری رابطه اسلام ایل بر برینه
صیم صیقی باغلادقدن صوکره غیر مسلم اقوامی ده رابطه وطنیه ایل
او اکثریته الحاق ایتکددر . بواوقدر بسیط بر حقیقتدر که احاطه می
بک کنیش بر ذکایه توقف ایتز .

بک اعلا! عبدالله جودت افندی دوزینک یابدینی بر کور بالطه بی
النه آ ایرده آرناوودی ترکه ، ترکی عربیه ، عربی لازه ، لازی کرده ،
کردی چرکسه ، چرکسی کورچییه صیم صیقی باغلایان ؛ همده
آرده کی جنسیت منازعاتی بر طرف ایده جک صورتده باغلایان بوتک
رابطه بی قیرمایه چالیشیرسه ، بوسر سه ملکله اثر فطانت می کوستره ش اولور ؟
عبداه جودت افندینک ترجمه سی ، الی سنده دن بری مراق ایتدیککز
حاله بر درلو او کر نه مدیککز ، وها بیلکی سزه او کر تمش ده اونک
ایچون یک منشرح اولمشکز ! بر کره عمان عرفانک کز بویله بر قطره نک
امدادینه عرض افتقار ایتیه جکی ترجمه مسلمدز ؛ ثانیاً افندی بر
حقیقته مطلع اوله جقسکز دیه ذهن معصوم اسلام نامتناهی سموم ایل
زهر لسی می ؟ ثالثاً وها بیلکی صورتدیکز ده سزه ایضاح ایده جک کیسه
چیقمیدی ؟

یدی یوز یکر می ایکی صحیفه لک اثری ایکی کیجه ده بیتیر مشسکزه
غایت واقفانه ؛ بی طرفانه یازلمش بر تألیف کزیندر ، بویور یورسکز .
صوکره « سراپا اسنادات غرض کارانه ایل مالی بیل اولسدر وجر حنه
تثبت ایده جکله بر زمین تدقیق حاضر لامش اوله جنی ایچون » عبدالله
جودت بکه بویوک بر پایه ویریورسکز .

سز بوسوزیکزله اثری شویله طورسون ، مترجمک مقدمه سنی بیل
او قومامش ، یا خود اکلایه جق قدر اعمال فکر بویور مامش اولدیفکزی
اعلان ایدیورسکز ! عجبا وها بیلکک ماهیتی ده الی دقیقه طرفنده
بویله می اکلایکز ؟

هله متأخرین ایچنده اک زیاده حرمت ایتدیکم فاضل خلوق
رحمه مرحوم ایل جودت افندی آره سنده یوروتک ایسته دیککز

« رحمه الله » افندی حضرتلری مقدما بالاطراف افاده قلندینی
اوزره خصمای دین احمدی ایله مناظره مجلسلری تشکیل ایدرک
اونلری الزام و تبکیت ایله الی الابد ابقای نام ایتش ، فضائل بی نهایتی
معلوم حاجی خلیفه مرحومک اثر دلپذیری ده کفریاتی نقل و ترویج
املا ایدلیوب بعض ادیان و مذاهبک غرائب احوال و عاداتی حاکی
بولمشدر .

بونلرک هیچ بری دین مبین علیه نشریات فسادیه ده بولمیور .
دوزینک شر الحافی ایسه ، بوتون منخرفات کفریه بی بریره طویلایوب
ترویجیه غیرت ایدیور ، عوام مسلمینی علمادن تنفیر ایله اضلاله
چالشیور . باطل سوزلر ده زیاده رواج ویرمک ایچون آیتلر
و حدیثلر ده ایدیوریور .

نصل که هم مشربلرندن بر محرر ده وقیله « کل شیء یرجع الی
اصله » عباره سنی آیت ظن ایدوب بر غزته یه یازدینی مقاله ک باشند
کندیسنی مظهر توفیق الهی کوسترمک آرزوسیه « بو آیت کریمه نک
معناسنی مفسرین کرام آکلایه مامشدر ، اصل معنا شسوندن
عبارتدر که ! . . . » دینه طفره فرو شافه قیام ایل کندیسنی رسوای انام
ایتمشیدی . بو اسکی صحیفه لر قارشیدر لسه میدان دهانه لر چیقاریور .
شمذیلک سوزی بو قدرله کسه لم .

ح . ا

آچیق مکتوب

ابوالضیا توفیق افندییه

افندی ،

عبدالله جودت افندینک ترجمه ایتش اولدینی تاریخ اسلامیتی
مدافعه هوسیه یازوب ، غزته کزک باشند کچر دیککز اوزون انکلی ، کنیش
قوللی مقاله بی ، طانید قلمدن برینک خطاری اوزرینه ، او قودم .
او تقریض بلیغک ، معتاد قدیمکرو جهله ، لفظ ، عبارده مناقشه سیله
مشغول اولان قسمی کچورم .

« بوکونکی کونده هیچ بر مسلم ، ند قدر حراندیش اولورسه
اولسون ، متمسک اولدینی دینک علیه خاندان تنقید اوله ماز »
طرزنده کی حکم قطعیکزه ، نه یلان سویلیهیم ، اینانه جفم کچور .
نصل اینانهیم که وظیفه وکالتی دوش کفایتکزه آلدیفکز ، « دیانت
وفطانتی بیلدیککز » عبدالله جودت افندی النده کی ترجمه سیله سزی
تکذیب ایدوب طورویور !

اولا شونی سویلیهیم که بنده کز کیسه نک عقیده سنده مداخله
ایتمک ، کیسه نک تلقیات وجدانیه سنی تفتیشده بولونق اعتیادنده دکم .
ذاتاً مسلمانانق هیچ بر فرده باشقه لرینک اعتقادی تفتیش حقنی
ویرمه مشدر ؛ وجدان جاسوسلغنی قرآن صراحة منع ایدر . آحاد
شویله طورسون ، پیغمبرده بیله قلوب امت اوزرنده مراقبه حق بوقدر .
کیم بن مسلمانم دیرسه ، نزد رسالته مسلمان طانیلر .

دیمک ایسترم که شخصی شیمدییه قدر هیچ کورمدیکم عبدالله
جودت افندی عجبا مؤمن موحدمیدر ؟ یوقسه ملحدمیدر ؟ صوروب